

LJUDSKI GLAS

== POLITIČNI TEDNIK ZA SLOVENSKO LJUDSTVO. ==

Izhaja vsak četrtek in stane za vse leto 18 K, za pol leta 9 K, za četrt leta K 4 50 in na mesec K 1 50. Posamezna številka stane 50 vinarjev. Inserati po dogovoru.

Vse dopise in pošiljke je frankirati in naslavljati na: „LJUDSKI GLAS“, Ljubljana, Frančiškanska ulica 6, I. nadstr., Učiteljska tiskarna.

Zaupni sestanek

prredi pripravljalni odbor za ustanovitev „Kmečko-delavske zveze“ dne 8. februarja v Ljubljani. Vabimo vse somišljenike širom naše slovenske zemlje iz vrst kmečkega proletarijata, ki bi se hoteli udeležiti tega važnega sestanka, da pošljejo svoje naslove do 2. febr. na uredništvo „Ljudskega Glasa“. Položili bomo temelj organizaciji, ki bo osvobodila delavno ljudstvo na kmetih vseh njegovih dosedanjih političnih in gospodarskih izkoriščevalcev. Vabimo vse, ki trdno upajo, da delavno ljudstvo z lastno močjo ustvari svojo bodočnost!

Prijatelji in neprijatelji.

Najbolj vroča želja zavednega delavnega ljudstva na kmetih se bliža uresnitvi. Brez organizacije je bil dosedaj mali človek na deželi kot šibko drevesce v viharju. Izrabljale so ga kapitalistične pol. stranke kot število, da jim poveča množino glasov pri volitvah, sicer so ga pustile raznim bogatašem te ali one stranke, da ga odirajo gospodarsko po lastni svobodni volji. Ni imel ta trpin prijateljev, ni videl izhoda iz obupnega svojega položaja. Toda vojna je izpremenila njegov položaj. Zlomila je njegovega največjega nasprotnika: t. j. njegovo lastno nezavednost in boječnost. Stresel se je svet pod pritiskom delavskih množic in tudi slovenski kmečki delavec je dvignil glavo. Osnovati hoče mogočno trdnjavo, t. j.

svojo organizacijo »Kmečko-delavsko zvezo« in ta ga bo popolnoma osvobodila. Delavsko ljudstvo na kmetih se bo združilo z delavstvom po tovarnah, rudnikih itd., in ni je sile, ki bi se mogla zoperstaviti tej organizaciji.

Celi svet se loči danes v dva velika razreda: t. j. razred kapitalistov in njegovih podreptikov, ter razred delovnega ljudstva. Pred vojno kmečki človek ni čutil tako zelo te razlike. Toda vojna je ustvarila med nami vse polno modernih kapitalistov pijavk. Kdo ne pozna v svojem sosodstvu teh vojnih dobičkarjev, kmečkih oderuhov, bogatih lesnih trgovcev itd., ki so obogateli z ljudskimi žulji brez truda v onem času, ko je revno ljudstvo potokom lilo svojo srčno kri za svoje izkoriščevalce. Preje avstrijski patriotje so obrnili plašč po vetru in trdijo, da so oni edini steber nove države. Revni človek naj pa umira naprej v sramoti in lakoti! »Ne boste nas več izkoriščali«, doni iz vrst naših malih kmetov, bajtarjev, poslov in dninarjev, obrtnikov, gozdnih delavcev itd. Ne boš nas več izkoriščal, bogati trgovci! Naša konzumna društva poskrbe, da ne boš boval na naš račun. In ti, lesni kupec, si želiš nazaj vojne, ko si plačeval delavca par kronic brez hrane, da ti je garaš od zore do mraka. In grozil si mu, da ga spodiš nazaj na fronto, ako ti ne bo poslušen kot suženj. Polnil si si žepe, ko je delovno ljudstvo od gladi umiralo. Ne bo več takih časov nazaj! Zato poskrbi naša organizacija! Bogati kmet drži vedno še svojega dninarja in posle v kleščah in jim plačuje toliko, da ne morejo ne živeti, ne umreti. Polagoma hira celi rod. To se mora izpremeniti, delo mora dobiti zasluženo plačilo. Ljudstvo ne razume več šale!

Dve nasprotni stranki sta mamili dosedaj kmečki proletarijat in ga slepi z različnimi obljubami: Klerikalna »Kmečka zveza« in liberalna »Samostojna kmečka stranka«. Ni mesta delavnemu ljudstvu v teh organizacijah. Vsi poznamo delo klerikalcev, ki so blagoslovljali avstrijske krvnike, ko so gonili nepregledne množice na morišče. Ljudstvo ne bo pozabilo tega nikoli! Doma pa so delali velike dobičke klerikalni župani in drugi magnatje, denuncirali poštene ljudi in goljufali pri aprovizaciji, kar se je dalo. In danes kriče ti poštenjakoviči, da so oni edini prijatelji kmečkega ljudstva in kažejo na svoj črni prapor kot da je snežno-bel. — Novo »Samostojno kmečko stranko« vodijo ošabni vaški hirti, veliki posestniki in drugi oderuhi. Ti ljudje so najhujše pijavke in izkoriščevalci. Edino veselje jim je, ako se jim posreči, da odtegnejo nekaj na plači delavcu, ali pa da ga ogoljufajo na kak drug način. Reče skušajo preslepariti na ta način, da jim govore: »Kmetje smo kot vi in ne maramo gospode«. V resnici pa so ravno taki izkoriščevalci kot pa vsi drugi kapitalisti. Hočejo namreč, da bi jim revež garal zastoni.

Kmečki proletarijat vidi jasno pot pred seboj. V lastni organizaciji je zanj edina rešitev. Druge poti ni in gorje onemu, ki prepozno izpregleda.

Pravila „Kmečko-delavske zveze“

(Oubčeve zveze).

§ 1. Ime, program in sedež.

„Kmečko-delavska zveza“ je politična, strokovna in gospodarska organi-

LISTEK.

Snujmo „Kmečko-delavske zveze“!

Kmečki proletarijat (mali kmet, bajtar, delavci na kmetih, obrtniki in posli) je danes brez vsake organizacije in je vsled tega gospodarsko in politično veliko bolj izkoriščan kot pa vsak drug sloj. Klerikalne »Kmečke zveze« in organizacije »Samostojne kmetijske stranke« združujejo danes v svoji sredi kmečke bogataše in gruntarje in zastavljajo popolnoma interese in koristi delavstva na kmetih. Sicer želi in se trudi klerikalizem uslužiti in vpreči v svoje »Kmečke zveze« tudi kmečki proletarijat, toda zanemarljivo njegove koristi, ker bi prišel drugače v nasprotje s stebrom svoje stranke, t. j. gruntarji in kmečkimi bogatini. Tak vaški mogotec pa izkorišča neusmiljeno malega človeka: smelo lahko trdimo, da je industrijski delavec vsled svojih organizacij v

veliko boljšem položaju kot pa delavec na kmetih

Jugoslovanska soc. dem. stranka za Slovenijo je začela z organiziranjem kmečkega proletarijata in postavila s tem to pereče socialno vprašanje v vsi njegovi celoti na dnevni red bodočih bojov in bodočega dela. Koristi malega kmeta, bajtarja, obrtnika, poslov in drugih delavcev na kmetih nujno zahtevajo, da se vsi ti ljudje združijo v sklenjene vrste in ustvarijo tako ono silo, katero bo moral upoštevati in se je bati njihov izkoriščevalec-bogataš na deželi. Dolžnost vsakega je, da se vpiše v »Kmečko-delavsko zvezo« svoje občine ali fare. Ako ni v začetku več kot samo malo število zavednih ljudi v vasi, ki spoznajo, kako jih kapitalizem izkorišča, zadostuje to popolnoma. Začetek je že polovico storjenega. Zberite se na domu kakega somišljenika, preberite pravila naše zveze, izvolite odbor in naročite naše liste, posebno glasilo »Kmečko-delavske zveze«, t. j. »Ljudski Glas«. Vsak, ki je organiziran, naj vzpodbuja z besedo in časopisjem svoje sotrpine izven

organizacije, da tudi oni pristopijo in pomnože vrste kmečkega delavstva v močno armado, kateri se ne bo ustavila nobena sila.

Močno in neustrašeno pojdite na delo vi, ki boste začeli z našo organizacijo v slovenski vasi. Imajte trdno zavest, da je blizu čas naše zmage. Naj vas ne strašijo besede in spletke bogatih in uglednih nasprotnikov. Naše delovno ljudstvo ne upogne kolena pred zlatim teletom.

Ko bo izvoljen prvi odbor, naj izvoljeni moške ali žene pošljejo pristojnemu krajnemu glavarstvu na poli papirja napisano in podpisano naznanilo, da snujejo oni kot pripravljalni odbor ustanovitev krajevnih »Kmečko-delavske zveze« na podlagi priloženih od vlade potrjenih pravil. Po tej vložitvi, naj skliče pripravljalni odbor ustanovni občni zbor, kjer naj se končno-veljavno izvoli odbor, določi kraj in čas sestankov nove organizacije oz. njenega odbora. Predsednik naj bo mož vsestranskega zaupanja organiziranih članov, brez bojazni in strahu. Posebno važno je tudi mesto tajnika in blagajnika.

zacija delavnega ljudstva na kmetih. Deluje na programu in v okviru „Jugoslovanske socialno demokratične stranke“ za Slovenijo. Sedež zveze je v Ljubljani.

§ 2. Namen in sredstva.

Njen namen je varovati politične in gospodarske koristi članov sploh. To skuša doseči:

1. S skupno udeležbo pri vseh političnih in nepolitičnih volitvah.

2. Z zastopanjem koristi članov v raznih odborih, zastopih, svetih, zborih itd.

3. Z medsebojnim podpiranjem v slučaju potrebe, z dajanjem nasvetov v vseh političnih in gospodarskih zadevah.

4. S prirejanjem shodov, predavanj, sestankov, tečajev, zabavnih prireditev itd. ter z izdajanjem knjig, brošur, letakov in časopisov.

5. Z zaščito kmetijskega delavnega ljudstva pri agrarni reformi, starostnem, bolniškem, nezgodnem in drugem zavarovanju.

6. S pospeševanjem zadrugištva.

§ 3. Organizacija.

Kmetijsko-delavska zveza sestoji:

a) iz osrednjega vodstva, ki se imenuje „Osrednje vodstvo kmetijsko-delavske zveze v Ljubljani“. Temu je podrejeno stalno osrednje tajništvo v Ljubljani.

b) iz krajevnih organizacij, ki se imenujejo „kmetijsko-delavska zveza v (ime kraja)“.

Več krajevnih organizacij se lahko po potrebi zveže tudi v okrajne zveze.

§ 4. Osrednje vodstvo.

Osrednje vodstvo sestoji:

a) iz načelstva,

b) iz osrednjega odbora.

Načelstvo sestoji iz predsednika, tajnika, blagajnika ter 1—2 članov glavnega odbora. Člani načelstva morajo stanovati v Ljubljani.

Osrednji odbor sestoji iz članov načelstva ter 6—10 odbornikov.

Osrednji odbor voli delegacijo vseh krajevnih organizacij, načelstvo pa osrednji odbor.

Načelstvo, ki se shaja redno vsak mesec, vodi vse tekoče upravne posle, osrednje vodstvo, ki se shaja vsaj dvakrat na leto, pa vse skupne posle zveze in izvršuje zvezne programne naloge.

§ 5. Delegacija.

Načelstvo sklicuje delegacijo vsaj vsako leto enkrat ter je vrhovni organ zveze. Na delegacijsko zborovanje pošlje vsaka krajevna organizacija za vsakih 100 članov po enega delegata, najmanj na

Članarina naj se plačuje točno, pazi naj se, da bodo dobivali člani redno „Ljudski Glas“.

Glede prirejanja shodov ali drugih večjih akcij političnega, oziroma gospodarskega značaja naj se obrača odbor na »Osrednje tajništvo Kmečko-delavske zveze« v Ljubljani. Sploh so velike, nenpremljive važnosti traini, osebnosti in pismeni stiki z »Osrednjim vodstvom« oz. tajništvom v Ljubljani. Več krajevnih organizacij se lahko po potrebi zveže tudi v okrajne zveze.

Delo krajevnih organizacij je orisano v drugi točki pravil: Namen in sredstva. Ne strašite se prvih neuspehov! Ako tudi vas je v začetku v enem kraju malo, združite se! Brez zveze med seboj in s stranko ne pomenite nič, ste izročeni na milost in nemilost svojim izkoriščevalcem. Edina vaša rešitev je, da ustvarimo jedneno organizacijo, trdnjavo kmečkega proletariata. Njena bo bodočnost, njena bo zmaga!

enega. Člani osrednjega vodstva imajo iste pravice, kot delegatje.

§ 6. Krajevne organizacije.

Krajevna organizacija obsega okrožje ene občine ali ene župnije. Njen član postane lahko vsaka moška ali ženska oseba, ki se strinja z njenim programom. Hoče pospeševati njene namene ter izpolnjuje društvene dolžnosti. Člane sprejema odbor, izključuje pa osrednje vodstvo.

Na čelu krajevnih organizacij stoji odbor, kojega voli občinski zbor. Odbor sestoji iz predsednika, tajnika, blagajnika in tolikih odbornikov, na kolikor vasi se razteza društveni delokrog.

Krajevne organizacije delujejo v smislu zvezinega programa.

§ 7. Članarina.

Članarino določuje delegacija.

§ 8. Glasilo.

Kmetijsko-delavska zveza izdaja lastno glasilo „Ljudski glas“, ki ga dobiva vsak član brezplačno.

§ 9. Razhod.

Če se krajevna organizacija razide, pripade njeno celokupno imetje osrednji zvezi, če se razide tudi ta, pa JSDS v Ljubljani.

§ 10. Razmerje do stranke.

Pazmerje kmetijsko-delavske zveze do JSDS in njeno zastopstvo v načelstvu ter izvrševalnem odboru JSDS določuje strankin statut.

Dopisi.

Sv. Miklavž pri Mariboru.

Dne 11. januarja se je vršil v naši vasi zelo dobro obiskan shod, na katerem je poročal sodrug prof. Faval o socializmu, o ciljih socialistične stranke, o agrarni reformi, o valuti in o klerikalni politiki, ki je sama vero potegnila v svoje politično blato. Delavstvo in kmetje so z velikim zanimanjem poslušali in sklenili pristopiti k delavski stranki, kjer si bo ljudstvo samo vzelo vaiti v roke in že pri prihodnjih volitvah pokazalo, da hoče tudi v občini dobiti moč, ki jo je doslej imela samo duhovščina in njeni bogati znanci. Mnogo jih je tudi pristopilo k organizaciji. Mi gremo naprej in Vas — je strah!

Selnica ob Dravi.

Dne 11. januarja se je vršil pri nas v šoli dobro obiskan ljudski shod, na katerem je govoril sodr. Kavčič iz Maribora. Šolski prostori so bili premajhni, kar je znalo, da se je začelo tudi naše ljudstvo zavedati. Govornik je žel pohvalo: k naši politični organizaciji, katero smo ustanovili, pa je pristopilo mnogo članov. Sodrugi, kmetje in delavci, le tako naprej in zmaga bo naša!

Selnica pri Mariboru.

Tudi v naši vasi so kmetje izprezledali, to se je pokazalo v nedeljo, ko je imela kmečka zveza svoj shod, na katerem je hotel ljudi farbati bivši deželni poslanec Pišek. — Ampak spodletelo mu je; ker so zavedni socialistični kmetje njega in karlana spodili. — Da, gospodje, mi kmetje in delavci moramo delati, zato bomo na tudi mi sami vladali v naši občini. Svetujemo vam pač, da se že primate enkrat kakšnega dela, na pustite pri miru kmetje, za katere se itak niste drugače nikoli brigali kot samo, kadar ste jih pri volitvah rabili.

Ruše pri Mariboru.

V nedeljo se je vršil pri nas laven shod naše stranke. V gostilni Preac je bilo nabito polno kmetov in delavcev; govoril je sodr. Stanovec iz Maribora. —

Naše ljudstvo je navdušeno, zlasti še sedaj, ko zopet vidi, kako nas hočejo okraštiti za volilno pravico. Od 400 delavcev imajo samo 4 volilno pravico, zato se bomo borili vsi do zadnjega, da dobi vsak kmet in delavec volilno pravico; čeravno se klerikalci tega strašno boje. — Ja, ja, časi se izpreminjajo, — kajne, gospod Bečela! — V kratkem dobimo tudi pri nas konsum.

Sv. Peter pri Mariboru.

Pri nas delajo na vse kriplje občinski velikaši za svojo klerikalno kmetijsko zvezo. Pravo gnezdo izkoriščevalcev je postala naša vas. Vsako nedeljo kriče pred cerkvijo, da naj pridejo kmetje in viničarji na pogovor o Kmetijski zvezi. Viničarjem hočejo pripovedovati, kako bodo letos trte obirali. Viničarji naj se uče delati za 15 krajcarjev na dan, bogatini pa naj se uče komandirati. O te kmečke pijavke znajo izrabljati naše male ljudi.

Makole.

Naši klerikalci v Makolah so si ustanovili kmetijsko zadrugo. Mislijo še pač vedno, da jim bo šlo ubogo delavno in kmetijsko ljudstvo na limanice. Občinski predstojniki, posebno pa župan sam, se trudijo noč in dan zanjo, enkrat se vozi v Maribor, potem zore v Ljubljano in tako naprej, samo da bi dobili ljudstvo na svojo stran in pri občinskih volitvah zmagali. To jim pa bo vse zastoj, ker jim ljudstvo ne bo več trebilo v njih rogi. Bog da, da bi socialdemokratje zmagali, potem bo že drugače. Vsega je enkrat konec še vaše vladanja po občinah, bo predno si vi to mislite. Torej sodrug na delo! Da bo zmaga naša. Potem se bo drugače gospodarilo.

Dobravci pri Hočah.

Pri nas se dani, pravijo, zato bomo v kratkem ustanovili svojo politično organizacijo, nakar že danes opozarjamo vse one, ki so izpregledali, kako so nas dosedaj za nos vlekli klerikalna in liberalna stranka. Zato, kmetje, vsi na shod, ki ga bomo v kratkem imeli, če hočemo, da bomo pri volitvah podrl to klerikalno občino in postavili prave kmečke in delavske socialistične občine.

Lajteršperk pri Mariboru.

Klerikalna Kmečka zveza je imela pri nas v nedeljo svoj volilni shod, na katerem je govoril dr. Leskover. O govoru samem ne bomo poročali, vemo pač samo eno, da je bil ta govor vreden govornika. Mesto da bi obiskovalcem, ki niso bili klerikalci, govoril kot se spodobi, je zmerjal socialne demokrate s tatovi in roparji. Navzoči kmetje in delavci so odgovorili najlence s tem, da so gospodu govorniku povedali v brk, kar mu gre in odšli. Kmetje in viničarji, sedaj vidite, kaj imate pričakovati: zato vsi v Kmečko-delavsko zvezo, sicer vam bodo klerikalci še vašo občino tako okradli, kot so deželo Kranjsko, za kar bodo dali odgovor pred sodiščem.

Iz begunskih krogov.

Begunci so mnogo prestali že pod avstrijskim gospodarstvom, ne le da so morali zapustiti svoj dom, izgubiti vse, tudi v tužini so trpeli. Zaraditega so se neverjetno razveselili preobrata, misleč, da bo potem kaj boljše. Toda varali so se. V taborišču, kjer se nahajamo, nas imenujejo italijanske podanike inteligenti, in dne 11. t. m. je izjavil žurnik pri krstu, da s hudobnimi primorskim ljudmi ne mara imeti opravka, ker so starši zahtevali, da krsti dvojica na imeni Angelo in Gabrijel. Rekel je, da so to italijanska imena. Te crizke sicer ne pomenijo nič, ali zakaj to zbadanje. Zdi se nam, da je bil mož nekoliko pijan.

Slovenski zadružni kongres.

Naš zadružni kongres je uspel nad vse sijajno. Vkljub nepričakovanim oviram, s kojimi smo se imeli boriti vsled nepričakovane omejitve prometa na južni železnici, se je zbralo na posvetovanjih, ki so se vršila v Ljubljani v nedeljo dne 25. januarja nad 180 zastopnikov, tako delegatov, kakor funkcionarjev naših gospodarskih organizacij.

Iz marsikaterega kraja je bilo težko priti.

Naši vrli koroški delegati so morali iti na primer osem ur peš do šoštanske postaje, da so se mogli udeležiti kongresa. Vkljub temu jih je prišlo v Ljubljano petnajst. Sodrugi iz Pohorja so morali zopet dolgih 20 km peš v Maribor. Vožnja iz Maribora do Ljubljane je trajala celih 10 ur, ker se je bilo treba voziti s tovrstnimi vlaki itd.

Ta dejstva nam dokazujejo bolj, kakor vse drugo, kak duh veje v naši gospodarski organizaciji. Sredi med razvalinami vsega, kar je bilo nekdanj velikega, se zbira požrtvovalna močna in trdna armada naših gospodarskih organizatorjev in moti se oni, kdor misli, da je najti v vsaki gostilni delavstvo, samo ne v trdno sklenjenih gospodarskih organizacijah...

L

Občni zbor Konsumnega društva za Slovenijo.

Dopoldne ob 9. uri se je zborovanje pričelo. Najprej se je vršil občni zbor Konsumnega društva za Ljubljano in okolico.

Občni zbor je otvoril predsednik nadzorstva s. Karl Tekavec, ki je pozdravil došle delegate in goste, prečital pozdrave Velenakupnih družb iz Dunaja in iz Prage ter predlagal opravični red za zborovanje. Nato je povzel besedo ravnatelj sodrug Anton Kristan, ki je razpravljajoč o poročilu načelstva razvijal v lepem govoru, sledeče misli:

Ko smo se zbrali v tem trenutku na občnem zboru društva, s kojim me veže toliko let skupnega dela, se ne morem omejiti na suho poročilo načelstva, ne da bi se dotaknil pri tem splošnega političnega položaja. Zakaj: samo v okviru izrednih političnih in gospodarskih razmer, ki nas obdajajo, nam je mogoče doizvajanje našega načelstva in vsega društva pravično presojati. Razven tega se mi zdi tudi zato potrebno, da se teh razmer dotaknem, ker stopamo danes stari bojevniki v razburkanih novih časih vnovič kot kandidati za načelstvo pred vas in vam stavljamo vprašanje zaupanja. Ker temelji na zaupanju tudi naša gospodarska organizacija, moram govoriti na gospodarskem zborovanju tudi o politiki, ki trsi danes nezaupanje med nas. So ljudje, ki obsojajo naše politično delo, češ, da je premalo radikalno in da se ne zavzema dovolj odločno za našo delavsko stvar. Govori se o diktaturi proletarijata. Tudi jaz sem za to diktaturo in če pogledam nazaj, lahko mirno trdim, da sem jo dolga leta pripravljaj. Ako bi storili tudi vsi oni tako, ki nam svetujejo danes radikalizem, bi bili danes diktaturi proletarijata neprimerno bližje, kakor smo. Žal, da so delali naši mladi radikalci takrat, ko smo se za sedanjo veliko dobo pripravljali — največ v sokolskih in orlovskih društvih, ali pa so bili indiferentni. Tako smo prišli v sedanjo dobo nezadostno pripravljeni. Nismo potrebnih sil, da bi mogli z nado na trajni uspeh sami organizirati našo novo državo. V brezupne boje pa svojih čet ne bomo vodili, ker nismo vajeni porazov, ampak zmag.

Danes pa je položaj tak, da se za delavstvo sicer ne da pridobiti vsega, pač pa nelzerno mnogo.

Pet let se je uničevalo; naše gospodarske vezi so pretrgane, tovarne stojijo, železnice zastajajo in na vseh straneh nam grozi beda in pomanjkanje. Iz vsega tega vodi samo en izhod in njemu se pravi vztrajnost in delo. Če bomo razbili še to industrijo, kar jo imamo, če bomo ustavili železnice, nas čaka glad, obup in pomanjkanje. Mislimo, da našemu delavstvu ni vse eno, ali naše tovarne gredo, ali se dovažajo k nam živila, ali ne. Zato smo smatrali za svojo dolžnost, da zastavimo tudi mi svoje moči, da spravimo naše gospodarstvo v pravi tir. Naša dežela je bogata. Bosna in Macedonija imajo bogate železne rudnike, ki spadajo med največje na svetu. Naša Koroška ima ogromne množine svinčene rude. Številni premogokopi so še neizrabljeni. Naši železni industriji na Jesenicah, Storjahu in Mežiški dolini pa vsega potrebnega primanjkuje. Treba je vse te vire izrabiti in strniti v mogočno celoto. To edino je pot v boljše čase. Druge poti ni. Pri tem je odločilne važnosti, ali pomagamo mi tu sgrajati ali ne. To kar se da v teh letih za delavstvo igrati doseči, se pozneje v najtežjih bojih ne bo dalo doseči. Ker mislim tako, sem se nekoliko odtegnil prejšnjemu intenzivnemu delu v vaših vrstah in šel na politično torišče, da pomagam — kolikor se da — odvrniti nesrečo, ki nam grozi in položiti temelje za našo boljšo bodočnost.

Radikalni agitatorji preradi trde, da to ni naloga socializma in da je nam trpljenje in pomanjkanje dobrodošlo, ker ustvarja vse to — »socialiste«. Na take socialiste ni dati mnogo. V trenutku, ko se pograbi tisto malo, kar je v revščini še ostalo, se bo tak socializem nehal. Zato nisem za diktaturo proletarijata, ki bi gospodarila nad zapuščenimi dimniki, praznimi fabrikami in železnicami, ki ne gredo. Tudi pred mojimi očmi je diktatura proletarijata. A ta diktatura naj vlada nad bogatimi tovarnami, nad gostim železniškim omrežjem, nad pšeničnimi polji, ta diktatura naj vodi milijone pridnih rok. Tako diktaturo pa je treba z napornim pripravljati.

Naša konsumna organizacija je v vrsti onih priprav in začetkov za njo. Mi smo se razvili v zadnjih letih zelo lepo. Danes imamo 29 prodajalen in milijonski promet. Iz Ljubljane smo šli v vsa večja mesta in industrijske kraje Slovenije. Danes niso med nami delegati iz Ljubljane, ampak tudi iz vse Gorenjske, Notranjske, Dolenjske, Posavja, Celje in Savinjske doline, Maribora, Pohorja in Koroške. Naša organizacija predstavlja po svojem obsegu in disciplini celi slovenski delavstvo. To je armada z jasnimi cilji, armada, ki ve, kaj hoče, ki je vajena uspehov in zmag in ki se tudi v bodoče v svojih upih ne bo varala. Danes je silno težko preskrbovati prebivalstvo z živežem in drugimi potrebnimi stvarmi.

To vkljub temu, da so v naši državi bogati kraji, ki so žitnica srednje Evrope. Glavni vzrok vseh težav je iskati v neurejenem železniškem prometu. Zato je več vzrokov.

Po vojski smo dobili sicer večje število lokomotiv in vagonov, mnogo tega materiala je bilo že takrat pokvarjenega. Odkar imamo novo državo, se ni mnogo popravljalo. Če se je pokvaril en železniški stroj, se je vzelo drugega itd. — bati se je bilo, da nekega lepega dne sploh ne bo nobene dobre lokomotive več. Potem bi bili nastopili res časi, kakor jih je slikal en tukajšnji list, časi, ko bi moral zajahati človek oslička, ako bi hotel priti iz Ljubljane v Beograd. Ker pa bi se na način ne moglo v Banatu dobavljati žita, bi pomenilo to za naše delavstvo lakoto, za našo gospodarsko organizacijo pa pro-

past. Da se to ne zgodi, je bilo nujno potrebno, da pripomoremo tudi od svoje strani, da si nabavi država v tujini, Nemški Avstriji, na Češkem in v Nemčiji novih lokomotiv in strojev za železniške delavnice. Ko sem se mudil v Pragi, na Dunaju in Berlinu, kamor sem odpotoval v to svrhu, se je nakupilo tudi v resnici za ogromne svote strojev za nove železniške delavnice, ki se bodo postavile tam, kjer je treba. Tako bo našlo na tisoče rok delo, mi vsi pa bomo obvarovani nerednosti v prehrani in indirektno ter direktno bodo tudi naši zadruzi zasigurani redni dovozi. Če se tudi uspehi takega dela morda ne bodo pokazali v 14 dneh — tega ne more nobeden razsoditi, ne pričakovati, — a da tako delo ni bilo potrebno tako v interesu našega delavstva kakor naše zadruge posebej, tega tudi ne more nihče trditi. Kdor misli, da se hodi v sedanjih razmerah in v decembru za zabavo na potovanja, se zelo moti.

Drug razlog, zakaj na železnicah ni šlo nikamor naprej, je iskati v slabi upravi na železnicah in v korupciji od zgoraj in spodaj. To se je reorganiziralo, i sedaj so krepke roke na delu, da ustvarijo tudi v tem oziru boljše razmere. Take smemo upati, da se obrne glede dovoza živil vse na bolje in da bo tudi našemu društvu v bodoče lažje, dobiti vse potrebno.

Povdariti moram eno: Če je bilo v preteklih mesecih čisto slabo, ni bilo slabo zato, ker smo poskušali z vsemi silami odpraviti nedostatke, ampak zato, ker se je pod prejšnjo vlado predolgo pustilo, da so se razmere tako na slabo razvijale.

Kakor vidite, smo se imeli boriti v preteklosti s silnimi težavami. Ako smo jih hoteli premagati, smo morali delati po našem uverjenju tako, kakor smo brez ozira na kritiko in zabavljanje, pa naj je prihajala od koderkoli. Z združenimi močmi in medsebojnim zaupanjem bomo ustvarili vse, kar imamo še pred seboj. Z leti bomo imeli ne samo cvetoče trgovine, ampak tudi lastne tovarne in veliko industrijo. V to svrhu strnimo svoje sile in naša pot bo vodila vedno naprej do lepšega in popolnejšega. — Izvajanja sodr. ministra Kristana so sprejeli zborovalci z burnim odobravanjem.

Nato povzame besedo nar. predstavnik sodrug Melnir Cobal, ki prinaša pozdrave v imenu občnega konsumnega društva v Zagorju, kojega je predsednik in povdarja, da so sledile tudi vse manjše zadruge s pozornostjo in zanimanjem vzoru ljubljanskega konsumnega društva in da imajo zlasti tudi popolno umevanje za politično delo, ki so ga njegovi predstavniki izvršili. Pridružuje se v polnem obsegu izvajanjem sodr. Kristana.

Na predlog sodruga Martinčiča iz Celja, se je sklenilo prekiniti debato in jo nadaljevati, ko bodo podana vsa poročila načelstva in nadzorstva.

Sodr. Filip Uratnik je podal poročilo o računskem zaključku za poslovno leto 1918—1919. Ker je bilo poslovno leto že s 1. julijem 1919 zaključeno, se je oziral v svojem poročilu tudi na razdobje med 1. julijem 1919 in 1. januarjem 1920, ki nudi posebno lepo sliko novejšega razvoja društva. Iz njegovih poročil posnemamo sledeče podatke:

Društvo je prodalo blaga v zadnjem poslovnem letu za 6.422.374 K 87 v., v zadnjem polletju — od 1. jul. do 31. dec. 1. 1919 pa za več kakor 15 milijonov K. Članov je bilo koncem poslovnega leta 7362, do novega leta pa je naraslo njih število na 16000 članov. Deležni kapital je znašal koncem leta 302.022 K, z januarjem 1920 pa je narasel na 650.000 K. Vkljub temu je postalo nujno potrebno, da se deležni kapital podvoji. Blagovne zaloge so znašale koncem poslovnega leta nad 2 milijona kron. Do novega leta se je

več kakor podvojilo. Danes se gibljejo blagovne zaloge med zneskom 4 do 6 milijonov kron. Če bomo zvišali deležni kapital na poldrugi milijon, kot to načelstvo v novih pravilih predlaga, se bo povišalo tudi jamstvo naših članov na poldrugi milijon kron, tako da bo znašala naša denarna podlaga tri in pol milijona kron. Ako vpoštevamo še 282.674.67 K hranilnih vlog, ki smo jih imeli ob sklepu poslovnega leta in ki stalno rastejo, in dejstvo, da so naše hiše v Šiški, Trzinu, Stora, in Črni brez hipotek, prihajamo do zaključka, da se bo dalo tudi razmerje med blagovno zalogo in denarnimi sredstvi, kojemu moramo posvetiti največjo pažnjo, brez vsakih podpor od zunaj, zadovoljivo urediti. Seveda je treba pripomniti, da ima naše društvo še poleg tega kot vsi člani Nakupovalne zadruge pravico do sorazmernega kredita iz brezobrestnega državnega posojila za nabavo živil in zalog.

Otovo pa je, da je treba premagati v tem oziru, kakor tudi pri organizaciji ekspedicije in pisarne marsikatero težkočo, in da je zato popolnoma nemogoče, da bi bilo naše društvo naenkrat na vseh krajih, kjer to morda politični interesi zahtevajo. Gospodarstvo ima svoja pravila, preko katerih ni mogoče iti. Oziraje se na ta pravila, bomo za najbližnjo bodočnost prisiljeni, snovanje prodajalen, kjer še nimamo članov, začasno ustaviti.

Nato poda sodrug Josip Udovč — (predsed. Spl. železničarskega društva v Ljubljani) — poročilo nadzorstva; ravnatelj Kristan pa prečita predlog za razdelitev čistega dobička. Sodrug Tome (Ljubljana) želi, da bi se nakazala večja podpora za Svobodo. Ta predlog se sprejme v tej obliki, da se ga odkaže s priporočilom skupni seji načelstva in nadzorstva v uvaževanje. V debato o poročilu načelstva in nadzorstva so posegali ss. Martinčič, (Celje), Tome (Ljubljana), Ogris (Vič) in Tekavc (Ljubljana). Predlagani absolutorij za načelstvo se je enoglasno sprejel. K predlagani spremembi novih pravil je poročal sodrug Uratnik in predlagal, da se izpremeni po novih pravilih sledeče:

1. Firma društva naj bi se izpremenila, tako da bi se imenovalo društvo v bodoče Konsumno društvo za Slovenijo.

2. Delež bi se povišal od 50 na 100 K.

3. Načelstvo naj bi se povišalo od 5 na 9 članov. Pet članov, to so ravnatelj, podravnatelj, blagajnik, tajnik in kontrolor, naj bi vodilo kot direktorij zadruge manjvažne tekoče posle. Ti člani morajo biti pri zadruzi nastavljeni. Ostale štiri člane načelstva je vzeti iz kroga drugih združnikov.

4. Nadzorstvo naj bi se povečalo od 12 na 18 članov. Polovico izmed njih naj bi tvorilo ožje nadzorstvo, ki mora stanovati v Ljubljani, druga polovica pa širše nadzorstvo, ki naj bi bilo razdeljeno na posamezna okrožja.

5. Bo treba novih določil o pravici in dolžnosti krajevnih odborov, ki bodo uredila avtonomijo v posameznih prodajalnah. Debate o izpremembi pravil so se udeleževali sodrug Tomc (Ljubljana), Martinčič, Mar. Koren, (Celje), Povše (Javornik), Črnologar (Jesenice), Zugwitz (Sava), Kosič (Kamnik), Škerget (Litija), Kristan (Ljubljana), Snoj (Trzin). Iz stvarnih izvajanj v debati smo razvideli, da kažejo naši vodilni zaupniki veliko umevanje za položaj zadruge. Nova pravila in zlasti tudi povišanje deležev je bilo enoglasno sprejeto. S tem so položeni naši zadruzi tudi formalni novi temelji. Na predlog ravnatelja Kristana se je poveril poseben odsek, s pretresom kandidatur v načelstvu in nadzorstvu, kakor se jih je predložilo v smislu pravil. V imenu tega odseka je predložil sodrug Klemenčič

(Glince), naj se izvoli naslednje kandidate, ki so tudi bili izvoljeni z 126 glasovi:

V načelstvo:

Sodrug Anton Kristan (minister za šume in rude) kot ravnatelj,

Filip Uratnik, kot podravnatelj,

sodrug Stefan Dražil, (predsednik Svobode) kot blagajnik,

sodružica Marica Urbančeva kot tajnica,

sodrug Šime Jurčič (glavni skladiščnik) kot kontrolor,

sodrug Karl Tekavc in Jakob Kovač, (dosedaj člana nadzorstva, kot člana načelstva).

Nadalje ostajata v načelstvu Josip Zupan (predsednik organizacije tobačnih delavcev) in Viljem Rudolf (vodja železniške aprovizacije).

V nadzorstvo je bilo vojenih na novo 12 članov, in sicer:

Josip Udovč (predsednik splošne železničarske organizacije) Ljubljana, Pavel Kristan (Ljubljana, Franc Buča (Glince), Franc Ogris (Vič), Ivan Podlesnik (ravnatelj Nakupovalne zadruge v Ljubljani), Leon Patik, ravnatelj pletarske šole v Radovljici, Josip Martinčič, predsednik krajevne politične organizacije JSDS Celje, Anton Radovič, tajnik bolniške blagajne v Kamniku, Alojz Slanovec (tajnik Zveze delavskih združenj v Mariboru), Peter Logar in Anton Čop (zastopnik rudarjev v Mežiški dolini). Od starih članov so ostali v nadzorstvu Bitner (Udmat), Celarc (Rožna dolina), Gašperič (Ljubljana), Zugwitz (Sava), Črnologar (Jesenice) in Hribar (Trzin).

Po volitvah zaključil ravnatelj Kristan občni zbor, povdarjajoč zgodovinski pomen dneva, ko so položili konsumnemu društvu za Ljubljano in okolico novi temelji in je postalo iz njega — Konsumno društvo za Slovenijo. Naj živi, raste in cvete! (Konec pride.)

Po svetu.

Mirovna konferenca

v Parizu je proti Jugoslaviji prav tako okrutna kakor proti drugim državam. Sedaj ko gre za takozvano Jadransko vprašanje in primorske Slovence, Reko in Zader, se je ta ošabna imperialistična gospoda postavila čisto na stališče, po katerem izgubi Jugoslavija okoli 400.000 Slovencev, Reko in Zader. Belgrajska vlada sicer odklanja predlog ali možakarji v Parizu so stavili ultimatum. Belgrajska vlada je zaprosila za podaljšanje ultimata za nekaj dni, kar pa ne bo imelo posebnega uspeha. Anglija in Francija sta očitvidno na strani Italije. Vsekakor izgubimo poleg Primorja še Reko in Zader, ki pride pod italijansko oblast. Največ, kar utegne dobiti v tem sporu Jugoslavija, bo prosta železniška zveza z Reko. Slovenci in Hrvati so prirejali te dni proti tem nakanam Italije protestne shode in hujskali na vojno, namesto, da bi zahtevali odločitev ljudstva, to je plebiscit. Belgrajska vlada se pa zlasti zanaša na pomoč Amerike ter da tudi šele potem zadnji odgovor, ko izve v tem pogledu mnenje Amerike, ki se pa zadnje čase ne zanima dosti za staro propalo Evropo. — Kakor je razvideti iz delovanja pariške mirovne konference, je takorekoč končala svoje »blagoslovljeno« delo, vsaj ji ni šlo za kaj drugega kakor da izrabljuje evropske države za svoj kapitalizem. Evropa bo, če ta pogodba obvelja

gospodarsko zaslužjena

ni prav nič drugega ni pariška konferenca doignala. Pač ima pariška konferenca še eno »važno« točko rešiti: sklenila je, da naj izroči Nizozemska

bivšega cesarja Viljema

sodišču v Londonu. Nizozemska se je branila, a končno bo Viljem le sojen. Pri

tem pa nastane vprašanje, kje so vsi drugi krivci vojne in hujskaci nanjo? Najbrže uidejo, ker ententi ne gre za obsodbe, marveč le za vojni plen. V

Nemški Avstriji,

ki se nahaja v skrajno bednih razmerah, so predložili v narodni skupščini načrt zakona za odpis imetja. Načrtu so se pa bogataši uprli, zaradi tega so načrt odložili. Zaradi gospodarske krize v Avstriji se je pričela zopet velika agitacija za zedinjenje z Nemčijo. Nemška Avstrija je sklenila

gospodarsko pogodbo s Čehoslovaško,

s katero pa Avstrijci niso nič kaj zadovoljni. Na Ogrskem hočejo uvesti zopet

monarhijo,

in sicer bodo izvolili najprej nekakega predsednika, ki bo naročil potem sestavo vlade iz vecinskih strank. Ustavna skupščina pa bo odločevala o nadaljni usodi države.

Ogrski socijalni demokratje

so izstopili iz vlade, ker jim je vlada prepovedala volilne shode. Bela meščanska vlada terorizira in gospodari na Madžarskem krvavo.

Kandidature za predsedstvo Zedinjenih držav.

»Deutsche Allgemeine Zeitung« poroča iz Tlaga: Ameriški demokrati listi so pričeli hudo borbo za kandidaturu Hooverja. Wilsonovo mnenje do sedaj se ni znano. Voditelj demokratov Hittchock se je izrekel za kandidaturu Hooverja.

Občinske volitve v Sloveniji

se bodo vršile najbrže šele meseca marca. Deželni predsednik dr. Zerjav je sicer ukazal sestaviti volilne imenike po nekem načrtu za volilno pravico, ki ga je sam skoval, in ki ni pravičen in ne času primeren. Delovni sloji bi bili izključeni od volilne pravice. Volilno pravico bi imeli po njegovem načrtu le občani, ki bivajo že dve leti v občini in žene, ki imajo ne le ljudsko šolo ampak tudi višje šole. Možakar je torej pogruntal volilno pravico čisto tako kakor mu je kazalo. No, mi mu ne zamerimo, ker vemo, da taka volilna pravica ne more obveljati. Predsednik Zerjav si je mislil, deželne vlade ni, bom pa kar sam komandiral, bo že šlo. In sedaj bo pa le Zerjav vzel slovo. Ko se sestavi nova vlada, se bo posvetovala o volitvah in odredila sestavo volilnih imenikov na podlagi novih določb. Kljub temu pa morajo biti naši pristaši povsod pripravljeni, da pregledajo volilne imenike, vpisejo v imenike, kar ni naših ljudi vpisanih in dajo tudi izbrisati iz njega vse tiste, ki ne spadajo vanj, ker batj se je, da bodo vaški in mestni mogotci delali na vse kriplje, kako bi spravili naše ljudstvo ob pravico do zastopstva v občinah.

Iz naše države.

Vedno večja liberalna ljubezen do bližnjega. Zadnjič smo poročali, da plove stronela staroliberalna dohtarska stranka že kar pod tremi zastavami. Rekli smo, da imajo staroliberalno JDS, Samostojno kmetsko stranko in narodne socialiste. Ti gospodje dohtarji, veliki trgovci, veliki posestniki in drugi škrici mislijo namreč, da, več ko bodo imeli zastav, več volilcev bo drlo za njimi. In nekaj je res bilo tako, ko naše ljudstvo še ni poznalo socialnodemokratskega programa. Danes pa take pisane zastave ne vlečejo več. Vsak volilec in vsaka volilka vpraša danes, kaj ta stranka hoče in pa kako hoče. Ne mislite pa, da so liberalci s svojimi dosedanjimi zastavami že zadovoljni. O

ne, prav te dni se pehajo po Štajerskem za Nemci. Ustanovili so v Celju in sedaj snujejo tudi v Mariboru »gospodarsko stranko«, da bi z njo pridobili nemške volilce zase. To so tisti zeleni Jugoslovani liberalni in klerikalni nazadnjaki. Oboji bi se radi prikupili Nemcem in jim že ponujajo mandate. Kakor pa izvemo, ne bo iz te neodkritosrčne kravje kupčije nič, ker Nemci predobro poznajo to zahrbtno gospodo. Ta gospoda bo torej nastopala pri volitvah kar pod štirimi zastavami! Naj pa nastopa magari pod desetimi zastavami, nas nje bo premotila!

Z velikim hohnom delajo klerikalci sedaj pred volitvami svojo politiko. Obrekujejo in lažejo, da se kar kadi. In če jim praviš, to in ono ni resnica, pa molče kakor zakleta grofica. Ko so bili še v belgrajski vladi, bi bili lahko marsikaj napravili, vsaj so vladali tri četrt leta. Bog ne daj, da bi pogledal v njih časopise in našel tam vsaj eno pametno stvar. Pa jih vprašaj, naj vendar povedo, kaj so delali, kako, da so zavozili to državno politiko po ti tudi ne dajo odgovora. Niti ene pomembnega dejanja ne morejo navesti. Svojo lenobo in nezmožnost hočejo prikriti z lažmi o naši stranki. Ker vse to nič ne pomaga, so pričeli jokati kakor srboro otroče in tako mlo prosto in privedueto, kako bi radi sedeli v vladi in v občini, prav kakor otrok, ko se mu je roglela jezica. Te prošnje in jok pa niso odkritosrčne. O ne, prijatelji, za oblast jim gre, boje se, da se bo ljudstvo samo vladalo in se jim tako vzame voliv.

Agrarno vorašanje. Dela za izgotovitev agrarne statistike, ki bo služila za podlago pri definitivnem izvedenju agrarne reforme, so se pričela naipre v smeri, da se ugotovi sedanje stanje veleposesev v vsem našem kraljestvu. Za Slovenijo in Prekmurje so bila ta dela pred par dnevi končana. Sestavljena je mapa, ki predstavlja stanje veleposesev, kakor tudi pregledne detailne risbe. V Sloveniji je vsega veleposesniškega ozemlja 242 286 ha, od tega odpada na gozdove 171 772 ha. V Prekmurju pride v poštev 19 973 ha zemlje. Istotako se vršilo ta dela v Banatu, na Hrvaškem in v Slavoniji. Stroški agrarne statistike bodo znašali približno 1 milijon kron.

Prepoved izvoza tujea denarja. Presburo javlja uradno: Na podlagi naredb ministrskega sveta M. št. 4034 od 27. decembra 1919. v zvezi z naredbom ministrstva za finance I. št. 3074 od 13. nov. 1919. je ministrstvo za finance izdalo odlok, da se prepove iz kraljevine SHS izvažanje grških drahem v vsoti 700 komadov in italijanskih lir v vsoti 1200 komadov. Potniki ne smejo nesti s seboj več vrst denarja, katerega izvažanje je prepovedano, ako prezege vrednost vsoto 1000 francoskih frankov, računajoč po kurzu, ki ga določuje ministrstvo za finance. Ves denar, ki se skuša iznesti iz kraljevine SHS proti tej naredbi, bodo obmejne carinarnice zaplenile v korist državne blagajne, proti dotičnim osebam pa se bo postopalo kakor proti tihotarcem. Mejne carinarnice so dolžne, vršiti najstrožjo kontrolo telnikov, ki prekoračijo državno mero in se smejo posluževati vseh odredb, ki jih predpisuje zakon proti tihotarcem.

Kolkovanje vlog na ministrstva. — Srbski taksni zakon očividno ne pozna takozvanega racijoniranja nekolkovanih ali prenizko kolkovanih vlog, to je postopka, po katerem se stranko radi tega kaznuje, vloga pa se vendar uradno reši, kakor če bi bila pravilno kolkovana. Naše oblasti so dobile obvestilo, naj ljudi pri vsaki priliki opozarjajo na to, da ne pozabijo svojih vlog za Belgrad pravilno kolkovati, seveda po naših kolkovnih predpisih. Če pa vloga pride do ministrstva

nekolkovana ali premalo, gre kar ad acta, to je: se sploh ne reši. S tem pa pride stranka, ki tega ne ve in čaka na rešitev, lahko včasih do občutne stvarne škode. Zato bodi lažnost s tem izrečno opozorjena, naj nazi, da ne pozabi kolkovati. — Dalje je bilo oblastvom naročeno, naj se ljudje opozore, da se kot stranke v svojih zadevah ne obračajo do oseb posameznih ministrov, nego vedno le na pristojno ministrstvo.

Preskrba invalidov. Vlada je sklenila koncentrirati vso invalidsko oskrbo pri ministrstvu za socialno skrb. Dovolila je v invalidne svrhe mesečne podpore 100 milijonov kron.

300 000 sirot v Jugoslaviji. V državi SHS je sedaj 300 000 sirot brez očeta in matere, za katere mora skrbeti država.

Zvišanje eksistenčnega minimuma. Z ozirom na to, da je dosedanj eksistenčni minimum, ki je prost osebnih dohodarine (1600 K) za današnje razmere prenizek, je deželna vlada predlagala finančnemu ministrstvu v Belgradu, da se eksistenčni minimum današnjim razmeram primerno zviša.

Vrhovno sodišče v Zagrebu. V Zagrebu ustanove začasno vrhovno sodišče. Poslovalo bo, dokler ustavna skupščina sklene tozadevne postavbe.

Hrastnik. Ponesrečil je tukaj in vsled poškodb umrl rudar Ivan Fabene, dolgoletni marilivi in vestni član tukajšnjega gasilnega društva. Mesto venca na krsto umrlega so tovariši gasilnega društva poklonili ženi ratarkeva 50 K.

Shod v Lembergu pri Poljčanah. V nedeljo popoldne ob dveh se bo vršil ljudski shod v Lembergu pri Poljčanah v gostilni Lovrenčak. Poročala bosta sočruga Vido, iz Rožanske Slatine.

Falska elektrarna pri Mariboru preide v jugoslovanske roke. Vrše se pogajanja. Za Maribor in industrijo na Štajerskem je pridobitev te elektrarne velikega pomena.

Električna železnica Maribor - Prekmurje. Od Maribora do Pesnice in tam en del do Luč, drugi del na preko Sv. Lenarta v Prekmurje bi stala železnica pet do šest milijonov kron. Načrt zanjo je napravil vodja elektrarne na Fali.

Nova tvornica. V Šoštanju namerava »Ljubljanska kreditna banka« kupiti od tvrdke Agraria in Nicke-1 tvorniška poslopja in inventar ter ustanoviti delniško družbo z imenom »Kemična tovarna v Šoštanju«.

Osem sladkornih tovarn v Jugoslaviji. V Jugoslaviji imamo zavsem osem sladkornih tovarn, in sicer dve v Srbiji (Peovrad in Čuprit), eno v Bosni (Usora), eno v Slavoniji (Osiek) in štiri v Banatu in Baraniji (Baranje, V. Bečkerek, Novi Vrh, Cervenka). Vse te tovarne so dobro urejene, toda v njih se dela malo, ker ni surovin.

Gospodarske vesti.

Ureditev jugoslovanskega denarja. Belgrajski krogi stoje še vedno na stališču, da se naj zamenja 4 K za 1 dinar. Odredili so le drugo obliko zamenjave, svojega načrta pa niso nič izpremenili. Na ta način se potevne tri četrtine kronskega denarja iz prometa, kar bo občutno zadelo, če gospoda ne izbere primerne poti, zlasti manj imovite sloje.

Na državni vinarski in sadjarski šoli v Mariboru se vrši od 24. do 26. februarja tridnevni tečaj za obrezovanje trsa, ter škročenje in obrezovanje sadnega drevja. Prilave le vnoslati podpisanemu ravnateljstvu do 15. februarja. Stanovanje si naj zasigura udeleženci sami. — Ravna-

telstvo državne vinarske in sadjarske šole v Mariboru.

Molzni tečaji. Kmetijsko poverništvo namerava letos po deželi prirediti enotedenskih potovalnih molznih tečajev. Namen teh tečajev je, opozoriti živinorejce na veliki pomen pravilne in čiste molže za mlečnost krav. Poučeval se bo praktično in teoretično pravilni način molže in poglobljena pravila za oskrbo mlečne živine. Tečaji so brezplačni; udeležence zberejo krajevni faktorji, ki morajo tudi poskrbeti za primeren prostor, kje se bodo predavanja vršila. Kot udeleženci tečaja pridejo v poštev dekleta, dekle in gospodinje ter mlajši fantje. Živinorejske zadruge, kmetijske podružnice in občine, ki žele v svojem področju takšnega poučnega tečaja, naj vložijo prošnje za prireditve taistega na poverništvo za kmetištvo v Ljubljani. V prošnji je navesti, koliko udeležencev se je prijavilo in da je za primeren prostor za predavanje preskrbljeno.

Kletarski tečaj. Na državni vinarski in sadjarski šoli v Mariboru se vrši tridnevni kletarski tečaj od dne 4. do vstevši dne 6. februarja t. l. Ta tečaj je namenjen v prvi vrsti vinogradnikom in gostilničarjem, ki naj vpošlejo svoje orilave do konca tega meseca ravnateljstvu. Istočasno si naj vsak sam zasigura stanovanje.

Možete obdržati svojo lepoto? Hočete imeti kakor baržun mehko kožo? Nočete solčnih peg, mozoljev in o-rcev?

Uporabljajte Fellerjevo pravo Elza obrazno, kožo obvarujočo pomadol. Občudovali boste! Zidani! I lonček 6 K, No. III močnejše vrste 9 K. K temu Fellerjevo najpejš. biljno: : : mila 15 : : :

Hoče imeti lepe, zdrave lase?

Fellerjeva prava Elza Tannoch na pomadol za rast las doseže bujne lase! Zipečji pri j. prarano osivenje! Zabrni pleš! I lonček 6 K, No. III 9 K. K temu močnejšo terovo milo z umivanjem glave 8 K. Šampon 1 K. Mazilo za brke 1 K 80 v. : : : in 2 K 50 v. : : :

Mučijo V s kurja očeja?

Fellerjev pravi turistovski obliž učinkuje brez bolečin, hitro in zanesljivo! Nobenih kurjih očes več! Nobenih žuljev! Nobene trde kože! Mla škarijca 3 K 50 v., ve : : : lika škarijca 5 K 50 v. : : :

Želite še kaj?

Fellerjeve Elza umivalne pastilje (Kolonjska voda, 1 škatlja 5 K.

Fellerjev usnaini prašek proti ptenju 1 škatlja 5 K. Fellerjev mentolni črtik zoper glavo- in zobobol, 1 škatlja 3 K 50 v.

Fellerjev Elza fluid, 6 dvojnatih ali 2 veiki špeciijalni steklenici 24 K.

Najb 1 ši parfum z najnejšim duhom od 8 K naprej. Najinejši H ga-pude. Dr Klugger, bel, roza in rumen, 1 velika škatlja 12 K.

Močna Fancovka v steklenicah po 6 K in 16 K. Omot n pošiljna posebej a nanceneje.

EUGEN V. FELLER, ljekarna

Stubica Donja

Elza trg Nr. 358 (Hrvat-ka).

Draginja v Gradcu. V Gradcu velja sedaj hleb kruha 4 K 16 vin., kilogram moke 11 K 20 vin. Mast velja že dali časa v nakupni ceni 160 do 180 K. Če se dobi cenejša mast, izvira iz starih zalog. Kilogram sladkorja bo kmalu dosegel ceno 50 kron; eno jajce velja 4—5 K; fižol in polenta sta postala prava redkost. Les za kurjavo velja skoraj toliko kot meso pred vojno, dober premož skoraj več. V sled neznozne draginje sta sedaj v avstrijski republiki samo dva sloja: delavstvo strada in trpi, na drugi strani živi aristokracija v izobilju, nasladah in razkošju.

Drobiž.

Edvard Bernstein znani nemški socijalistični pisatelj je slavil te dni sedemdesetletnico svojega rojstva.

Habsburžani se ne smejo nikdar vrniti. Vrhovni svet je sprejel predlog, da se Habsburžanom in Hohenzollerncem prepove za vse večne čase povrnitev.

Italijani hočejo imeti cesarja. Italijanski senatorji in vplivni poslanci delajo na to, da se proglasi Italija za cesarstvo. Ministrski predsednik pa je proti temu. On že ve zakaj!

Prostitucija na Dunaju. „Der Abend“ poroča, da se nahaja na Dunaju 1500 pod policijskim nadzorstvom stoječih prostitutk. Število onih žena in deklet, ki se vdajajo skrivaj prostituciji, je naraslo na 25.000. To število se od dneva do dneva pomnožuje. Te dni je izvršila dunajska policija pogon, pri katerem je prišla nad 1000 deklet, ki so se vdajale prostituciji. Izmed teh je bilo 800 spolno bolnih, to je več kakor 55%. Med aretiranimi se nahajajo dekleta iz najboljših rodbin. List pripominja, da je beda na Dunaju tako velika, da celo očetje in matere, ki zavzemajo sicer ugledno socialno pozicijo, ne zadržujejo več svojih hčera, da bi ne hodile ponoči na ulico, da si nekaj zaslužijo.

Pritlikavci na Pirenejah. Znano je, da živijo v južni Afriki črni pritlikavci, manj znano pa bo najbrže, da živijo v Španiji tudi beli pritlikavci. Na skrajnem vzhodu Pirenej namreč je v dolini okoli Ribasa neka pokrajina, v kateri živi precej veliko število ljudi, katere sosedi nazivajo „Nanos“, t. j. pritlikavci. Nobeden med njimi ne doseže višine poldrugega metra, mnogi pa še niti en meter niso visoki. Telesa so še precej pravilnega, roke in noge imajo majhne, boke in ledja široka, radi česar izgledajo močnejši, kakor so v resnici. Vsi imajo rdečkaste lase, a lice bolj četveroogato nego okroglo. Oči imajo malo postrani, kakor Kitajci in Tataji; moški nimajo prave brade, temveč samo nekaj mehkih dlačic. Lica so sicer polnega, toda koža je bleda in mrtva, kakor da bi bila brez mišic. Moški so ženskam tako podobni, da jih razločuješ samo po obleki. Usta imajo razmerno zelo velika, ustnici ne zakrivata povsem velikih in močnih zob, belih kot sneg. Mnogi izmed njih imajo velike golše, kar je posledica tamkajšnje vode. Ti pritlikavci živijo popolnoma sami za sebe. Ženijo se samo med seboj. Nikdo se za nje ne briga, a sami nimajo sredstev, da bi dosegli večjo naobrazbo. Radi tega so duševno tako zaostali, da mnogi med njimi ne poznajo večjih števil. Sosedje jih zasmehujejo ter govorijo o njih na podoben način, kakor so govorili nekdaž Grki o Abderitih.

LISTNICA UPRAVNIŠTVA.

Limbuš-Pekre-Laznica. — Pri zadnjem shodu v Limbušu, je naročilo več sodrugov „Ljudski glas“ in so plačali eden 9 kron, dva pa po 4 K 50 v, kar je poslal s. Sianovec, kateremu so dali 10 denar. upravi. Ker so se pa ti naslovi teh sodrugov izgubili v upravi, prosimo zapornike, da nam z dopisnico sporoče naslove omenjenih naročnikov, da jim zmoremo list poslati!

Ste preveč občutljivi za mrzli zrak? Vsakovrstne bolečine se takoj pojavljajo? Slabost? Oj kako tu ublažujejo bolečine in utrujejo telo masaže s Fellerjevim prvim Elza-fluidom! 6 dvojnatih ali 2 velikih specijalni stekelnici 27 kron.

Potrebovali bi odvajajoče, želodce okrepčujoče sredstvo? Poslužite se le Fellerjevih pravih Elza-kroglic; 6 škatlic 12 kron. Omot in poština posebej, a najceneje. Eugen V. Feller, Stubica donja, Elza trg št. 358, Havatska.

Zamenjam svoje posestvo

za večje. Moje posestvo obstoji iz 4 johov rodovitne zemlje, 2 johov travnikov, 1 joha njiv, nov podni cimper z opeko krit, nov dobro tekoč, iz dveh tečajev sestojec mlin, hiša v dobrem stanju, vse z opeko krit, pol ure od kolodvora Laški trg. Naslov: A. S., poštni predal Laški trg.

Miši-podgane stenice-šurki

ta vsa golazen mora poginiti ako porablja moje najbolje preizkušene in splošno hvaljene sredstva kot: proti poljskim mišim K 7—, za podgane in miši K 7—; osobito ostra pasta za podgane K 7—; za šurke K 7—; posebno močna tinktura za stenice K 7—; uničevalec moljev, prašek za uši v obleki in perilu, proti mravljam, proti ušem pri perutnini K 6—; prašek proti mrčesom K 6—; proti ušem pri ljudeh 4—8 K; mazilo za uši pri živini 4—8 K; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjadi (uničevalec rastlin) in mravljam K 6—.

Pošilja po povzetju Zavod za eksport
M. Jünker, Zagreb 45., Petrinjska ulica 3.

N. GOGOLJ:

Majska noč ali utopljenka.

Poslovenil Milan Fabjančič.

(Dalje.)

3

Tedaj šele je grenko zaplakala gospodična in zakrila z rokami svoje belo lice: „Uničil si, oče, svojo rodno hčerko! Pogubila je čarovnica tvojo gršno dušo! Odpu ti ti Bog; toda meni, nesrečnici, gotovo ne dovoljuje. On živi na belem svetu...“ — „In tam, vidš li?“ — Tu se je obrnil Levko h Hani in pokazal s prstom na hišo. „Pogledaj tja: tam dalje od hiše je prav visok breg! S tega brega se je vrgla gospodična v vodo in od onega časa je ni več na svetu...“

„A čarovnica?“ je bojazljivo ispregovorila Hana in uprla vanj svoje zaolzele oči.

„Čarovnica? Starke so si izmislile, da so od t-daj prihajale vse utopljenke ob mesečnih nočeh v grajski vrt, da se grejejo na mesecu, in stotnikova hčerka da je poslala njihova voditeljca. Neke noči je zagledala mačeho kraj ribnika jo napačila in s krikom odšla v vodo. Toda čarovnica je bila tudi tu na mestu: izpremenila se je pod vodo v eno izmed utopljenk in tako ušla biču od zlo ne trslake, ki so jo z njim hotele tepsti u utopljenke. Kdo bi verjel babam! Pripovedujejo še, da zbira gospodična vsako noč utopljenke in pogleduje vsaki posamezni v obraz, da bi tako spoznala, katera od njih je čarovnica; ali do sedaj je še ni spoznala. In če naleti na človeka, ga prisili, da ugiba tudi on; če se brani, mu grozi, da ga bo utopila v vodi. Vidiš, o oja Hanica, kako pripoveduje o stari ljudje. Sedanji gospod hoče zgraditi na tem mestu žganjarno in je poslal nalašč zato sem žganjarja... Slišim pogovor. Naši se vra-

čajo od petja. Bodi zdrava, Hanica! Spi sladko in ne misli na te babje čenče!“

Ko je to rekel, jo je kropkeje objel, poljubil in odšel.

„Bodi zdrav, Levko!“ je rekla Hana in zamisljeno uprla oči na temni gozd.

Ogromni ognjeni mesec se je v tem trenutku pričel veličastno rezati iz zemlje. Bilo ga je še pol hod zemljo, pa že se je celo vesoljstvo kopalo v nekakem slovesnem sijaju. Ribnik se je zaiskril in senca dreves se je razločno začrtavale na temnem zelenju.

„Bodi zdrava, Hanica!“ so se za njo začule besede, ki jih je spremljal poljub.

„Ti si se vrnil!“ je rekla ona in se ozrla; ko pa je zagledala pred seboj neznanega fanta, se je obrnila v stran.

„Pozdravljena, Hanica!“ se je oglasilo znova in znova jo je nekdo poljubil na lice.

„Tu je nebodigatreba prinesel zopet drugaga!“ se je razjezila ona.

„Bodi zdrava, mila Hanica!“

„Že zopet tretji!“

„Bodi zdrava, zdrava! Pozdravljena, Hanica!“ in poljubi so jo obsipali od vseh strani.

„Saj jih je cela tolpa!“ je kričala Hana, se trgala iz gruč fantov, ki so jo neprenehoma hiteli objemati. „Kako da se ne neveličajo neprestano poljubovati! Pri Bogu, skoro se ne bom smela pokazati na ulici!“

Po teh besedah so se vrata zaloputnila in slišalo se je samo, kako se je škripaje zaobrnil železni zapah.

(Dalje prih.)

Splošno kreditno društvo v Ljubljani

: registrirana zadruga z omejeno zavezo :

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure popoldne in od 3. do 5. ure popoldne, v sobotah in dnevih pred prazniki pa od 8. do 1. ure popoldan in jih obrestuje po čistih 4%.

UČITELJSKA TISKARNA

Ljubljana, Franciškanska ul. 6.

registrirana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine za šole, županstva in urade. Najmoderneje plakate in vabila za shode in veselice.

Letne zaključke.

Najmodernejša uredba za tiskanje listov, knjig, brošur itd.

Stereotipija. Litografija.